

การพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในศตวรรษที่ 21
โดยใช้นิทานพื้นบ้านเรื่องตำนานผาแดง-นางไอ่
DEVELOPMENT OF CRITICAL READING SKILLS IN THE 21ST
CENTURY USING THE FOLKTALE “THE LEGEND
OF PHADAENG NANG AI”

¹ฐิติรดา เปรมปรี

¹Thitirada Prempre

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ประเทศไทย
Chaiyaphum Rajabhat University , Thailand.

rabbit4906@hotmail.com

Received: May 28, 2024; **Revised:** June 27, 2024; **Accepted:** July 30, 2024

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมี
วิจารณญาณในศตวรรษที่ 21 โดยใช้นิทานพื้นบ้านเรื่องตำนานผาแดง-นางไอ่ ด้วยเทคนิคการสอน
แบบ SQ5R 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อน
เรียนและหลังเรียน เลือกใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นนักศึกษา
จำนวน 55 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) มคอ.3 รายวิชาวรรณกรรมท้องถิ่นโดยประยุกต์ใช้เทคนิคการ
สอนแบบSQ5R 2) แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนิทานพื้นบ้านเรื่อง
ตำนานผาแดง-นางไอ่ ประกอบด้วยแบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน จำนวน 60 ข้อ และ 3) แบบ
ประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ โดยได้ใช้เกณฑ์การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating Scale) ผลการวิจัยพบว่าการออกแบบวางแผนการจัดการเรียนรู้ใน มคอ.3(Course
Specification) ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินคุณภาพของแผนการจัดการรู้ยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

เท่ากับ 3.80 และพบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.45 คะแนน และ 53.37 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียนพบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักศึกษา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: นิทานพื้นบ้าน; ทักษะการอ่าน; วิจัยรณญาณ

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop critical reading skills in the 21st century using the folktale “The Legend of Phadaeng Nang Ai” with the SQ5R instructional technique, and 2) to compare the test results measuring critical reading ability between pretest and posttest. The sample was 55 students, which was selected based on purposive sampling. Research instruments consisted of 1) TQF: Hed 3, Local Literature Course, using the SQ5R instructional technique, 2) 60-item critical reading ability test of the folktale “The Legend of Phadaeng Nang Ai”, comprising pretest and posttest, and 3) Rating-scale learning plan quality assessment form. The results indicated that the quality of the designed learning management plan for TQF: Hed 3 (Course Specification) was evaluated by experts at a high level with a mean score of 3.80. Moreover, students’ pretest and posttest mean scores were 28.45 and 53.37. When the pretest and posttest scores were compared, students’ posttest score was higher than pretest score with a statistical significance level of .05.

Keywords : Folktales; Reading skills; Critical thinking

บทนำ

การศึกษาสำหรับคนยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 มีความแตกต่างจากการศึกษาในสมัยก่อน การศึกษาที่มีคุณภาพจะต้องเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้ของศิษย์และบทบาทของครูอาจารย์ต้องเปลี่ยนไปครูที่รักศิษย์เอาใจใส่ศิษย์แต่ยังใช้วิธีสอนแบบเดิม ๆ จะไม่ใช่ครูที่ทำประโยชน์แก่ศิษย์อย่างแท้จริง กล่าวคือครูที่มีใจแก่ศิษย์ยังไม่พอ ครูต้องเปลี่ยนจุดสนใจหรือจุดเน้นจากการสอนไปเป็นเน้นที่การเรียนรู้ ต้องเรียนรู้และปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ที่ตนจัดให้แก่ศิษย์ ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจาก “ครูสอน”(teacher) ไปเป็น “ครูฝึก”(coach) หรือ “ผู้อำนวยความสะดวก

สะดวกในการเรียนรู้”(learning facilitator) และต้องเรียนรู้ทักษะในการทำหน้าที่นี้โดยรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (วิจารณ์ พานิช, 2556) ทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ต้องเรียนรู้ตามแนวคิด 3R x 7C (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) กล่าวคือ 3R หมายถึง Reading (อ่านออก) (W) Riting (เขียนได้) และ (A) Rithmetics (คิดเลขเป็น) 7Cหมายถึง 1)Critical Thinking and Problem Solving 2) Creativity and Innovation 3) Cross-cultural Understanding 4) Collaboration, Teamwork and Leadership 5)Communications, Information, and Media Literacy 6) Computing and ICT Literacy และ7) Career and Learning Skills

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิด 3R x 7C ควรเร่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการอ่านในระดับสูง ดังที่วนิดา พรหมเขต (2559) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการรวมความสามารถในการอ่านระดับต้นจนถึงระดับสูงไว้ด้วยกัน การเป็นผู้อ่านอย่างมีวิจารณญาณผู้อ่านต้องฝึกฝนความสามารถในการอ่านในใจระดับต้น ทั้งการอ่านจับใจความสำคัญ ตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์แล้วจึงจะสามารถนำความคิดที่ได้นั้นมาสู่การตัดสินใจคุณค่าสิ่งที่อ่าน เพื่อพิจารณาสิ่งที่อ่านอย่างใคร่ครวญว่ามีเนื้อหาสาระ คุณค่า ความน่าเชื่อถือและสามารถดึงประโยชน์จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งบันลือ พุกกะวัน (2557) กล่าวว่าบันไดสู่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณแบ่งออกเป็น 3 ขั้น (1) ระดับแรกหรือขั้นอ่านออก (2) ระดับที่สูงขึ้นหรือขั้นอ่านได้สามารถเข้าใจโดยตีความ แปลความหมายได้โดยตรงจากสิ่งที่อ่าน หรือเป็นการอ่านที่สามารถคิดหาเหตุผลจากสิ่งที่อ่านได้ และ (3) ระดับสูงสุดหรือขั้นอ่านเป็นคือการอ่านแบบใช้วิจารณญาณหรือการอ่านอย่างพินิจ การอ่านแบบนี้เน้นเป็นจุดสูงสุดของการอ่านจนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง โดยผู้อ่านสามารถใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในการพิจารณาตัดสินใจ โดยการตีความ สังเคราะห์ วิเคราะห์ ประเมินค่า สามารถใช้ความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สาขาวิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้มีการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาการวรรณกรรมท้องถิ่น หมวดวิชาเลือกเสรี ให้แก่นักศึกษาระดับอุดมศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษา ระดับชั้นปีที่ 1-4 โดยจัดการจัดการเรียนรู้ตามคำอธิบายรายวิชา กล่าวคือ วรรณกรรมมุขปาฐะและวรรณกรรมลายลักษณ์ที่สำคัญของท้องถิ่น ทั้งในด้านประวัติ ความเป็นมา รูปแบบการประพันธ์ เนื้อหา แนวคิด และความสัมพันธ์กับสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งการจัดการเรียนรู้รายวิชาการวรรณกรรมท้องถิ่น มีการศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นหลาย

ประเภท เช่น เพลงพื้นบ้าน นิทานพื้นบ้าน ตำนาน ฯลฯ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้นักศึกษาต้องศึกษาค้นคว้าสืบค้นวรรณกรรมท้องถิ่นและมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อวิเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่น แต่ผลการทดสอบวัดความรู้พื้นฐานวรรณกรรมท้องถิ่นเพื่อฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 55 คน พบว่านักศึกษาทำแบบทดสอบวัดความรู้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 มีจำนวน 25 คน คิดเป็น 45 เปอร์เซ็นต์ นับเป็นปัญหาสำคัญที่ควรได้รับการแก้ไขและผู้สอนควรจัดหากิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นประเภทนิทานพื้นบ้านที่น่าสนใจเป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จากการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาในชั้นเรียนพบว่านักศึกษามีความต้องการศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นประเภทนิทานพื้นบ้านเรื่องตำนานผาแดง-นางไอ่ ซึ่งเป็นตำนานในท้องถิ่นภาคอีสาน ตำนานผาแดง-นางไอ่ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2522) ได้กล่าวถึงเนื้อเรื่องไว้จำนวนทั้งหมด 38 ตอน มีเนื้อหาโดยสรุปกว่าถึงที่มาและความสำคัญของตำนานรักอันลึกซึ้งของหญิงสาวคนหนึ่งเมื่อฝ่ายหนึ่งพลาดรักและถูกทำร้ายจนถึงแก่ความตายจนกลายเป็นสงครามทำให้บ้านเมืองล่มสลายกลายเป็นหนองน้ำใหญ่มีประเพณีบุญบั้งไฟและความเชื่อต่าง ๆ ได้แก่ ความเชื่อเรื่องนรกสวรรค์ ความเชื่อเรื่องพญานาค ความเชื่อเรื่องภูตผี ความเชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด ความเชื่อเรื่องบาปบุญคุณโทษ ความเชื่อเรื่องการอธิษฐาน เป็นต้น ซึ่งวรรณกรรมท้องถิ่นประเภทนิทานพื้นบ้านเรื่องตำนานผาแดง-นางไอ่ นี้มีเนื้อหาที่สนุกสนานน่าสนใจและช่วยส่งเสริมพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้นักศึกษาได้เป็นอย่างดี

การจัดการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จในการสอนครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญ ในการอธิบายความรู้และให้ความช่วยเหลือนักศึกษาในการทำกิจกรรมแต่ละขั้นตอน การสรรหารูปแบบการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการสอนรูปแบบใหม่ที่มีความเหมาะสมและน่าสนใจนำมาใช้ในการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นเรื่องสำคัญ โดยการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสามารถจัดการเรียนรู้ได้หลายวิธี ผู้วิจัยให้ความสำคัญในการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เลือกใช้เทคนิคการสอนแบบ SQ5R เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในศตวรรษที่ 21 โดยใช้นิทานพื้นบ้านเรื่องตำนานผาแดง-นางไอ่ ซึ่งเทคนิคการสอนแบบ SQ5R ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ตามแนวคิดของ Pauk (1997) สุคนธ์ สีนธพานนท์ และคณะ (2545) กล่าวว่าจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R มี 7

ขั้นตอน คือ Survey (S) Question (Q) Read (R) Record (R) Recite (R) Review (R) และ Reflect (R)

อย่างไรก็ตามเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ได้บรรลุจุดประสงค์ของรายวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ตระหนักและให้ความสำคัญต่อการวิจัยนี้เพราะผลการวิจัยที่ได้สามารถนำมาเป็นแนวทางปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้นได้ในลำดับต่อไป ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำ มคอ.3 ให้สอดคล้องกับคำอธิบายและจุดประสงค์ประจำรายวิชา มีการประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนแบบ SQ5R เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในศตวรรษที่ 21 โดยใช้นิทานพื้นบ้านเรื่อง ตำนานผาแดง-นางไอ่ และมีการเปรียบเทียบผลการทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีความน่าสนใจและช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในศตวรรษที่ 21 โดยใช้นิทานพื้นบ้านเรื่อง ตำนานผาแดง-นางไอ่ ด้วยเทคนิคการสอนแบบ SQ5R
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษา สาขาวิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษา ได้แก่ วิชาเอกภาษาไทย จำนวน 25 คน วิชาเอกคอมพิวเตอร์ศึกษา จำนวน 20 คน และวิชาเอกพลศึกษา จำนวน 10 คน คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2566 รวมจำนวน 55 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 ศึกษาเนื้อหาวรรณกรรมท้องถิ่นในนิทานพื้นบ้านเรื่อง ตำนานผาแดง-นางไอ่ เกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ

2.2 ศึกษาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้เทคนิคการสอนแบบSQ5R ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสำรวจ Survey (S) 2) ขั้นตั้งคำถาม Question (Q) 3) ขั้นอ่าน Read (R1) 4) ขั้นจดบันทึก Record (R2) 5) ขั้นเขียนสรุปความ Recite (R3) 6) ขั้นสะท้อนความคิด Reflect (R4) และ 7) ขั้นทบทวน Review (R5)

2.3 ศึกษาผลการทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 มคอ.3 ของรายวิชา (Course Specification) ศึกษา มคอ.3 รายวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น เป็นรายวิชาในหมวดเลือกเสรี และศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนแบบSQ5R ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นสำรวจ Survey(S) ขั้นที่ 2 ขั้นตั้งคำถาม Question (Q) ขั้นที่ 3 ขั้นอ่าน Read (R1) ขั้นที่ 4 ขั้นจดบันทึก Record (R2) ขั้นที่ 5 ขั้นเขียนสรุปความ Recite (R3) ขั้นที่ 6 ขั้นสะท้อนความคิด Reflect (R4) และขั้นที่ 7 ขั้นทบทวน Review (R5)

3.2 แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนิทานพื้นบ้านเรื่องตำนานผาแดง-นางไอ่ ประกอบด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 60 ข้อ และแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 60 ข้อ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ซึ่งกำหนดให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 และมีผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3.3 แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ โดยได้ใช้เกณฑ์การประเมินแบบ (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert) แบ่งระดับการประเมินออกเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ สถิติที่ใช้ตรวจสอบเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความเที่ยงตรง ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น สถิติพื้นฐานที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีแบบไม่อิสระ (t-test for dependent samples) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ผลการวิจัย

1. ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้โดยออกแบบวางแผนการจัดการเรียนรู้ใน มคอ.3 (Course Specification) รายวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น โดยออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้อยู่จำนวน 3

แผน ใช้เวลาเรียน 6 ชั่วโมง กำหนดให้มีรายละเอียดพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ นิทานพื้นบ้านเรื่องตำนานผาแดง-นางไอ่ โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนแบบ SQ5R ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ตามแนวคิดของ Pauk (1997) และสุคนธ์ สิ้นธพานนท์และคณะ (2545) กล่าวถึงการ จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ SQ5R โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่จัดทำบรรยากาศให้รู้สึกสบาย โดยผู้วิจัยให้ นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียน และรับชมคลิปวีดิทัศน์นิทานพื้นบ้านเรื่องตำนาน ผาแดง-นางไอ่

(2) ชี้นสอน ตามระบบโดยวิธีสอนแบบ SQ5R มี 7 ขั้นตอน คือ

1. Survey (S) ให้นักศึกษาอ่านนิทานพื้นบ้านเรื่องตำนานผาแดง-นางไอ่ โดย อ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ เพื่อที่จะช่วยให้นักศึกษาเรียบเรียงแนวความคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับความ เชื่อที่ปรากฏในพื้นบ้านเรื่องตำนานผาแดง-นางไอ่

2. Question (Q) การตั้งคำถาม ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมกลุ่มให้นักศึกษาได้ร่วมกัน ชักถามแสดงความคิดเห็นที่เกิดขึ้นหลังการศึกษานิทานพื้นบ้านเรื่องตำนานผาแดง-นางไอ่ โดย ผู้วิจัยได้ให้แนวทางการตั้งคำถามไว้ว่าต้องสัมพันธ์กับเรื่องราวที่กำลังอ่าน เช่น ใจความสำคัญที่ ผู้เขียนกำลังพูดถึงอยู่นั้นคืออะไร ทำไมจึงสำคัญ สำคัญอย่างไรและเกี่ยวข้องกับอะไรหรือ ใครบ้าง ตอนไหนและเมื่อไร อย่างไรก็ตามควรพยายามตั้งคำถามให้ได้เพราะจะช่วยให้การอ่านในขั้นต่อไปมี จุดมุ่งหมายและสามารถจับประเด็นสำคัญได้ถูกต้องไม่ผิดพลาด

3. Read (R) การอ่านข้อความในบทหรือตอนนั้น ๆ ซ้ำอย่างละเอียดและ ใน ขณะเดียวกันก็ค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ ในขั้นนี้จะเป็นการอ่านเพื่อจับใจความและจับ ประเด็นสำคัญ ๆ ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเรื่องตำนานผาแดง-นางไอ่

4. Record (R) ให้นักศึกษาจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้อ่านจากขั้นตอนที่ 3 โดยมุ่งจดบันทึกในส่วนที่สำคัญและสิ่งที่จำเป็น โดยใช้ข้อความอย่างรัดกุมหรือย่อ ๆ ตาม ความ เข้าใจของผู้เรียนจดบันทึกเป็นแบบรายบุคคล

5. Recite (R) ให้นักศึกษาสรุปใจความสำคัญ โดยพยายามใช้ภาษาของตนเอง ถ้ายังไม่แน่ใจในเนื้อหาตอนใดให้กลับไปอ่านนิทานพื้นบ้านเรื่องตำนานผาแดง-นางไอ่บทวนซ้ำ ใหม่

6. Review (R) เป็นการอ่านบทวนหัวข้อหรือประเด็นสำคัญ หลังจากทีอ่าน จบแล้วคือการสรุปโดยมองภาพรวมของเรื่องนิทานพื้นบ้านเรื่องตำนานผาแดง-นางไอ่ เพื่อเป็นการทบทวนเนื้อเรื่องที่อ่าน

7. Reflect (R) ให้นักศึกษาวิเคราะห์วิจารณ์บทอ่านที่นักศึกษาได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่นักศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องหรือความคิดเห็นไม่สอดคล้องเกี่ยวกับความเชื่อที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเรื่องตำนานผาแดง-นางไอ่ อาจขยายความสิ่งที่ได้อ่านโดยการเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับความรู้เดิม โดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง โดยจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มเพื่อร่วมกันวิเคราะห์วิจารณ์ความเชื่อที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านเรื่องตำนานผาแดง-นางไอ่

(3) ขั้นสรุปและประเมินผล เมื่อจบขั้นตอนวิธีสอนแบบ SQ5R แล้วผู้วิจัยได้มีการวัดและประเมินผลว่านักศึกษาได้ความรู้ตามจุดประสงค์หรือไม่ โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน

ผลการวิจัยพบว่าการออกแบบวางแผนการจัดการเรียนรู้ในมคอ.3 (Course Specification) รายวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น โดยออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ย่อยจำนวน 3 แผน ใช้เวลาเรียน 6 ชั่วโมง กำหนดให้มีรายละเอียดพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนิทานพื้นบ้านเรื่องตำนานผาแดง-นางไอ่ โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนแบบ SQ5R ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน การหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ในแผนการจัดการเรียนรู้ มีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.9 และผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80

2. การเปรียบเทียบผลการทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือเป็นแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนิทานพื้นบ้านเรื่องตำนานผาแดง-นางไอ่ ประกอบด้วยแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 60 ข้อ และแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 60 ข้อ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก ซึ่งกำหนดให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 และมีผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลการทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดง ผลการเปรียบเทียบผลการทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนิทานพื้นบ้านเรื่องตำนานผาแดง-นางไอ่ ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	55	28.45	13.00	15.15*	0.0000
หลังเรียน	55	53.37	3.30		

.0000 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่าการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.45 คะแนน และ 53.37 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียนพบว่าคะแนนสอบหลังเรียนของนักศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ด้านพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในศตวรรษที่ 21 โดยใช้นิทานพื้นบ้าน เรื่องตำนานผาแดง-นางไอ่ ด้วยเทคนิคการสอนแบบ SQ5R ผู้วิจัยได้ออกแบบวางแผนการจัดการเรียนรู้ใน มคอ.3 (Course Specification) รายวิชารรณกรรมท้องถิ่น โดยออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ย่อย จำนวน 3 แผน ใช้เวลาเรียน 6 ชั่วโมง เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในศตวรรษที่ 21 โดยใช้นิทานพื้นบ้านเรื่องตำนานผาแดง-นางไอ่ ประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนแบบ SQ5R มีผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาในแบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.9 ผลการวิจัยพบว่าผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ โดยได้ใช้เกณฑ์การประเมินแบบ (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert) อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 สอดคล้องกับ Pauk (2001) ได้กล่าวไว้ว่าวิธีสอนแบบ SQ5R เป็นการอ่าน วิธีหนึ่งซึ่งช่วยให้ผู้อ่านอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจับใจความและยังช่วยให้ผู้อ่านสามารถคาดเดาเรื่องจากเรื่องที่อ่านได้อย่างดี และสอดคล้องกับสุคนธ์สินธพานนท์และคณะ (2545) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ว่าการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R เป็นการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ฝึกกลวิธีการเรียนรู้จากบทอ่าน โดยนักเรียนได้มีโอกาสอ่านและสำรวจเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านเพื่อจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่าน ผู้อ่านจะต้องพิจารณาอย่างพินิจพิเคราะห์ อ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อให้เข้าใจความคิดและการเชื่อมโยงความคิดของผู้แต่ง

2. ด้านการเปรียบเทียบผลการทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือเป็นแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนิทานพื้นบ้านเรื่องตำนานผาแดง-นางไอ่ ประกอบด้วยแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 60 ข้อ และแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 60 ข้อ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก ซึ่งกำหนดให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ผลการวิจัยพบว่าการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.45 คะแนน และ 53.37 คะแนนตามลำดับและเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียนพบว่าคะแนนสอบหลังเรียนของนักศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับอุษาวดี ชุกกลิ่นหอม และ สมพร ร่วมสุข (2562) ได้กล่าวถึงการพัฒนา

ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R พบว่าความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ ดนิตา ดวงวิไล (2565) ได้กล่าวถึงผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนพบว่าความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.(2522).นิทานเรื่องท้าวผาแดงนางไอ่และประเพณีบุญ บั้งไฟ. กรุงเทพฯ: ศุภสภา ลาดพร้าว.
- ดนิตา ดวงวิไล. (2565). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. 17 (2),97-106.
- บันลือ พฤกษ์วัน. (2557). แนวพัฒนาการ อ่านเร็ว-คิดเป็น. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้นการพัฒนาการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 10).กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วนิดา พรหมเขต. (2559). การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- สมนึก ภัทพธณี. (2546). การวัดผลการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กทม: ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ <http://www.secondary11.go.th/2016/th/download/files/guidance10.pdf>.
- สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ. (2545). การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- อุษาวดี ชุกกลิ่นหอม และสมพร ร่วมสุข. (2562). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย. 10 (1), 303-317.
- Pauk, W. (1997). *SQ5R Study Technique*. Accessed June 30. Available from
- Pauk, W. (2001). *How to Study in College*. Boston : Houghton Mifflin.